

SOLUNUM SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE KLİNİK KARAR VERME

Doç. Dr. Sevban Arslan, Yard. Doç. Dr. Sevilay Erden

GİRİŞ

Solunum sisteminin temel görevi bedenin yaşamsal gereksinimi olan oksijeni sağlamak ve karbondioksiti atmaktır. Solunum fizyolojik bir olay olup, kişinin yaşamı için gerekli oksijeni sağlar. Solunum sisteminin değerlendirilmesi tüm sistemler ile birlikte bir bütün halinde yapılır. Hastaya yaklaşım belirti-bulgular ve anamnez alma ile başlar fizik muayene ile devam eder. Solunum sisteminin değerlendirilmesi sırasında; öksürük, solunum sıkıntısı, balgam, wheezing, göğüs ağrısı, göğüs kafesi deformiteleri, her iki hemitoraksın solunuma eşit katılımı, oskültasyonda patolojik seslerin duyulması, sık üst solunum yolu enfeksiyonları ve solunum sayısı, derinliği ve ritmi değerlendirilir.

ANATOMİ VE FİZYOLOJİ

Solunum sisteminin temel görevi bedenin yaşamsal gereksinimi olan oksijeni sağlamak ve karbondioksiti atmaktır. Üst solunum yolları havayı ısıtır, nemlendirir ve yabancı maddelerden temizlerken, alt solunum yollarını oluşturan bronşlar ve akciğerler ise gaz alışverişini gerçekleştirir. Fizyolojik bir olay olan solunum oksijen sağlamayı amaçladığından, soluk alma ve hayatta kalma eş anlamda algılanır. Ventilasyondan (soluk alıp verme) sorumlu olan solunum sistemi üst ve alt solunum yollarından oluşur.

ÜST SOLUNUM YOLLARI

Üst solunum yolları burun, farenks ve larenksten oluşur.

Burun: Havanın akciğerlere giriş ve çıkışını sağlayan yoldur. Piramit şeklinde kemik ve kıkırdak yapıdan oluşur. Burun boşlukları müköz bir membran ile kaplı-

Pulmoner emboli: Vendeki, özellikle bacak ya da pelvis venlerindeki trombüs'ten kopan parçanın kan akımı ile sürüklenmesi sonucu pulmoner arter dallarından birinin tıkanması; pulmoner embolizm.

Vazoaktif ajan: Damarı genişletme veya daraltma yeteneğine sahip ilaç .

KAYNAKLAR

1. Olgun N, Eti Aslan F, Sert H (2010) Solunum Sistemi, İçinde: Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Karadakovan A, Eti Aslan F (Eds) Adana, Nobel Kitabevi.
2. Cebeci F (2016) Solunum Sistemi Cerrahisinde Bakım, İçinde: Cerrahi Bakım;Vaka Analizleri İle Birlikte. Eti Aslan F (Eds) Tıp Akademisyen Kitabevi.
3. Uğur Ö,Koçaşlı S (2015) Solunum Sistemi hastalıkları, İçinde: Dahili ve Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği. Çelik S, Usta Yeşilbalkan Ö (Eds) Nobel Akademik Yayıncılık.
4. <http://www.nursereview.org/2007/11/respiratory-system-medical-surgical.html>. (Erişim tarihi: 25.05.2016)
5. Uğur Ö, Koçaşlı S (2015) Solunum Sistemi Hastalıkları, İçinde Dahili Ve Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği. Çelik S, Usta Yeşilbalkan Ö (Eds) 3. Baskı, Ankara, Nobel Kitabevi, s.40-80.
6. İyigün E (2016) Solunum Sistemi Cerrahi Hastalıkları Ve Hemşirelik Bakımı İçinde: Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği Akıl Notları. Özhan Elbaş N(Eds) Ankara, Güneş Tıp Kitabevi s.217-232.
7. Kaya H (2008) Solunum Aktivitesi, İçinde: Hemşirelik Esasları Uygulama Rehberi. Babadağ K, Atabek Aştı (Eds) 1. Baskı, İstanbul, İstanbul Tıp Kitabevi, s.151-171.
8. Akdemir N, Birol L. İç Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı. Ankara: Sistem Ofset; 2005: 193-200.
9. Erken S Hastanın Genel Sağlık Durumunun Değerlendirilmesi, <http://www.igkh.gov.tr/yeni/userfiles/files/03%20HASTANINGENELSAGLIKDURUMUNUNDEGERLEND%-C4%B0R%C4%B0LMES%C4%B0.pdf> (Erişim tarihi:24.04.2016)
10. Akça Ay F (2013). Sağlık Uygulamalarında Temel Kavramlar ve Beceriler. Nobel Tıp Kitabevleri, 5. Baskı, İstanbul, s. 539-541, 575-577, 611-612.
11. Lynn P, LeBon M (2011). Skill Checklists for Taylor's Clinical Nursing Skills A Nursing Process Approach. Lippincott Williams and Wilkens, Third Edition, p. 14- 29
12. Topçu F Solunum Sistemi Fizik Muayenesi, <http://www.dicle.edu.tr/Contents/23111048-cbb9-4f3c-8a84-3e1f2b495178.pdf> (Erişim tarihi:20.05.2016)
13. Aslan FE (2013) Sağlığın Değerlendirilmesi. 1. Baskı. Acıbadem Üniversitesi Yayını.
14. Görgülü RS (2004) Toraks Ve Akciğer: Hemşireler İçin Fiziksel Muayene Yöntemleri,2. Baskı, Ankara, s.95-120.
15. Sharp CR, Rozanski EA (2013) Physical Examination of the Respiratory System, Topics in Compan An Med 28: 79–85.

16. Kiter, G Göğüs Hastalıklarında Hastaya Genel Yaklaşım, Öykü Alma ve Fizik Muayene. www.mustafaaltinisik.org.uk/k-gogushastaliklari.doc (Erişim tarihi: 03.04.2016)
17. Ceylan E Solunum Sistemi, Perküsyonu, aves.medeniyet.edu.tr/ImageOfByte.aspx?Resim=8&SSNO=10&USER=325 (Erişim tarihi: 20.05.2016)
18. Ceylan E Solunum Sistemi Oskültasyonu, aves.medeniyet.edu.tr/ImageOfByte.aspx?Resim=8&SSNO=9&USER=325 (Erişim tarihi:20.05.2016)
19. Fonksiyonel Tanı ve İlk Deęerlendirme. <http://toraks.org.tr/book.aspx?detail=104>(Erişim tarihi: 10.05.2016)
20. Türk Toraks Derneęi Astım Tanı ve Tedavi rehberi. <http://www.toraks.org.tr/upload-Files/book/file/2322011173741-patogenez.pdf>
21. Gülbaş G, Günen H (2011). Karbon Monoksit Difüzyon Kapasitesi. *Solunum*, 13(1): 1–8